

Behódolás

AVILÁGSZERTE NAGY PORT KAVART Behódolás című Houellebecq-regény története szerint a nem túl távoli jövőben muszlim vallási párt nyeri a demokratikus választásokat Franciaországban. Ennek nyomán az új államvalláshoz igazítják az élet számos területét, így a közoktatást is. Drasztikusan lecsökkentik a területre szánt állami forrásokat, és kettős iskolarendszer alakul ki. Lesz a mindenki számára elérhető, de rendkívül szegényes állami iskola, és az egyházi iskolarendszer, amely az állami bizonyítvánnyal egyenértékű képesítést ad, és magán- és egyházi támogatásokat is elfogad. E képletben nem kétséges, hogy hová íratja a gyermekét az a szülő, akinek van lehetősége a választásra, és akinek kicsit is fontos a gyermeke. Ráadásul az új kormány leszálítja a tankötelezettség korhatárát, és a felsőbb iskolák közül az állam már csak a szakmunkásképzést finanszírozza.

Míndez csak egy regény. De ha az említett világvalást átírjuk egy másikra, akkor már nagyon ismerősek ezek a fiktív intézkedések.

Magyarországon a 2010 óta hatalmon lévő, magukat kereszténydemokratának címkéző pártok kormányzása során a legfájóbb változások az oktatásban történtek; és nem feltétlenül azok, amelyekről hangos volt a sajtó. Nem a buktatás visszaállítása, az erkölcs-tan bevezetése, a mindennapos testnevelés áterőltetése, a tankönyvipar szétverése, vagy Wass Albert tantervbe illesztése, pláne nem a lecsökkentett nyári szünet ötlete okoz mérhetetlen károkat az országnak, hanem a pedagógusok lebecsülése és mindenekelőtt a pénzkivonás.

Igaz, a forráscsökkentés tényleges méretét homály fedi, de az biztos, hogy a központosított iskolafenn-tartó, a Klik máig állandó pénzhiánnyal küzd, és költségvetése már a megalakulásától kezdve jócskán alultervezett. Jelenleg tízmilliárdos tartozást halmozott fel a központosítási mánia e torzszülött hivatala. Nemcsak krétára, másolópapírra, takarításra nincs pénz már sok helyütt, de naponta olvasni a ki nem fizetett pedagógusbékekről, elmaradt vizsgáztatási pénzekről, sőt az utóbbi időben derültek ki a Klik óriásira duzadt közüzemidíj-tartozásai is. A szülőktől a legkülönbözőbb módokon kérnek hozzájárulást az iskolák - mint ezt legutóbb a Fazekas Gimnázium igazgatója is elismerte: jogtalanul. Valószínűleg az intézmények mellett működő alapítványok nélkül már bedőlt volna a legtöbb iskola.

Balla István
a HVG munkatársa

Így készülünk az új tanévre az új világban

„A tanárok szava nem számít majd semmit” – írja regényében Houellebecq. Az új oktatási szabályok elfogadásakor néhány állkonzultációt leszámítva semmilyen érdemi párbeszéd nem történt. Számos esetben neveztek ki a tantestület véleményét negligálva, a pedagógusok tiltakozását figyelmen kívül hagyva (általában a Klik-vezetőkkel, a kormánypártokkal vagy éppen magával a közoktatási államtitkárral jó kapcsolatot ápoló) iskolavezetőket. Nem számít, mit gondolnak a tanárok a tankönyvekről, a mindennapos testnevelés, mindennapos éneklés bevezetéséről, a szakmai autonómiáról, az új menzszabályokról vagy éppen az életpályamodellről, a portfólió készítéséről. Ez utóbbival kapcsolatban jegyezte meg Lázár János főminiszter, hogy akkor szembesült azzal, milyen törvényeket hoztak, amikor a felesége éjszakákon át készítette a portfólióját.

Az író által elképzelt, az államilag párhuzamos, és kizárólag a jómódúaknak dukáló egyházi iskolarendszer kialakítása is nagy erővel zajlik a való világban. Az egyházi intézmények több forrásból gazdálkodnak, ráadásul számos kivételt engedélyeznek a számukra. Nem vonatkozik az egyházi iskolákra a körzetes gyerekek kötelező felvétele, nincs betartandó csoportlétszám, nem kell az államilag előírt kerettanterveket és tankönyveket választani, nem kell belépniük a tanároknak a Pedagógus Karba, így nem is vonatkoznak rájuk az etikai kódex előírásai, és még az igazgatót is az egyház nevezi ki. Úgy tűnik, kifejezett kormányzati cél, hogy legyen egyházi elitképzés és mellette éppen hogy elvegyetájon az állami iskolarendszer.

A szabad iskolaválasztást és a felekezeti iskoláknak adott kivételes lehetőségeket kihasználva sok helyen gyakorlatilag meg is valósult a houellebecqi gazdagok iskolája/szegények iskolája felosztás. Mint a múlt héten L. Ritók Nóra a gyerekszegénységről írt esszéjében rámutatott, a szegregációs folyamatok felgyorsultak. Több településen, ahol mostanában létesült egyházi iskola, az új intézmény valamilyen mondva csinált, és ami a legszörnyűbb, törvényes okkal nem vesz fel halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy bármilyen „problémás” gyereket, főképp ha cigány.

A magyar kormány is gyorsan leszállította a tankötelezettség korhatárát, igaz, 16 évre, s nem a regényben szereplő 12-re. Ami pedig a szakmunkásképzést illeti, azt az orbáni állam is szívügyének tekinti. Nem is titkolt célja a gimnáziumokból átterelni minél több gyerekeket az NGM felügyelete alá irányított szakképzésbe, ahol a közismereti tárgyakat minimálisra csökkentették, s így garantáltan a betanított munkás/közmunkás/munkanélküli pályára állítják az oda bekerülőket.

Így készülünk az új tanévre az új világban. Talán úgy vagyunk vele, mint a Behódolás kiégett, cinikus egyetemi tanár főszereplője, aki aggódva-érdeklődve szemléli a folyamatokat, ám belátja, hogy az új rendszerben csak akkor érvényesülhet, ha felveszi az államvallást, betartja az új előírásokat. „Maga az áttérési ceremónia nagyon egyszerű lesz.”